

IEȘIREA DIN ȚARĂ, O ADEVĂRATĂ AVENTURĂ, CU TRIMITERE LA DOSAR

După ce primeau aprobările de la COM și Securitate, când ajungeau în patria socialistă, românii intrau în program. Punct obligatoriu - coada la mormii lui Lenin. FOTO: ITAR-TASS/INTACT IMAGES

„Vând dormitor complet, stare bună, mobilier de hol și pianină corzi încrucișate, samovar, sfeșnice din argint, combină muzicală Akai, mașină de cusut electrică Sanda, mașină de spălat Albalux, calorifer electric, haină de nurcă damă, măsura 48, căciula astrahan, cărți, diverse.” O viață de om scoasă la vânzare. Viața unei familii. Genul acesta de anunțuri de vânzare, prezente în paginile de specialitate ale Scînteii sau României Libere, erau, de fapt, mai mult decât vânzări de obiecte. Ochiul format știa să distingă vânzările obișnuite de „totala debarasare” care precedea părăsirea definitivă a țării.

În Republica Socialistă România, termenul de „reîntregire a familiei” devenise unul uzitat, în special în anii '70-'80, când s-au înregistrat multe cazuri de părăsire a țării prin metoda căsătoriilor cu cetățeni străini sau pur și simplu a părăsirii țării de unul dintre membrii familiei, care ulterior solicita oficial ca rudele sale de gradul I să-l urmeze. Aceasta era una dintre cele mai facile

metode, pentru că, deși extrem de complicată ca procedură și deloc fără probleme pentru rudele rămase în țară, cărora prezența într-o țară occidentală a unui neam însemna „stricarea dosarului” și chiar atragerea de măsuri punitive - de la imposibilitatea înaintării pe scară ierarhică, până chiar la concedieri sau „doar” hărțuirii permanente la locul de muncă, măcar te lăsa în viață la final. Rudele din străinătate erau o adevărată bătaie de cap chiar și pentru neamuri de gradul trei sau patru, după cum rezultă din fișele întocmite de secția de cadre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, pe baza informațiilor primite de la organele de Securitate. Cui se dădea să printre cei cu „bube” la dosar se aflau și membrii supleanți ai Comitetului Central, ai Marii Adunări Naționale, oameni de prin ministere și alte personaje importante ale nomenclaturii. Potrivit dosarelor de cadre, inclusiv un consilier al lui Nicolae Ceaușescu avea un cumnat și cumnată stabiliți încă din 1972 în Germania Federală!

Ce este cert este faptul că toți aceștia erau obiectul unei supravegheri continue, inclusiv prin urmărirea telefoanelor, ba chiar și a tuturor telefoanelor publice. Decizia de a-i păstra în funcții, în ciuda problemelor de la dosar, a unor astfel de „cadre” ale partidului este ciudată, dar poate fi explicată printr-un anumit joc politic, un șantaj implicit, prin care se putea controla mai strâns activitatea celor vizajați și se putea preveni mai ușor orice încercare de împotrăvire.

Găsirea drumului spre libertate nu a fost deloc simplă în anii comunismului. De foarte multe ori ea s-a sfârșit în apele involburate ale Dunării. Și nu doar pentru cetățenii României, ci și pentru „fericiții” locatari ai blocului comunist est-european, cărora accesul la aroma libertății de mișcare le era interzis și care își încercau norocul înot. Duna era testul pe care îl avea de trecut drumul spre libertate al celor curajoși. Sau inconștienți, căci au fost și dintr-aceștia, în special copii care, în teribilismul specific vârstei,

uitau că nici legea și nici anii lor nu le puteau asigura traiul „dincolo”.

Trecerea granițelor Republicii Socialiste România, fie ea către Est, fie către Vest, a fost întotdeauna o aventură. Până și pentru cei care nu o făceau definitiv. O banală excursie într-o țară din blocul comunist presupunea proceduri laborioase, traduse prin aprobări de la locul de muncă.

Până și trecerea graniței cu Bulgaria era complicată, o vacanță pe litoralul vecin, la Nisipurile de Aur, fiind acceptată doar după ce consiliul oamenilor muncii din unitatea în care-și desfășura activitatea solicitantului de aprobare afirma, în urma unei ședințe în care-i dezbătea „cazul”, că este de acord ca tovarășul X sau tovarășa Y să efectueze o excursie turistică în RP Bulgaria în timpul concediului de odihnă.

„Menționăm că susnumitul/susnumita nu lucrează și nu a lucrat cu documente secrete de stat în ultimii trei ani. Nu are rate sau datorii față de întreprindere.”

(Continuare în pag. a II-a)

Nicolae Ceaușescu și spionajul militar sovietic

În ziua de 13 martie 1989, Nicolae Ceaușescu a prezidat o ședință a Comitetului Politic Executiv, în cursul căreia s-a discutat despre cazul „Mircea Răceanu” și despre „Scrisoarea celor șase”. Prezentarea pe care a făcut-o președintele României diplomatului român a fost în stilul proceselor staliniste din anii '30: „Este vorba de un măgar, ca să-i spun așa, care lucra în Ministerul Afacerilor Externe și conducea un sector în legătură cu țările occidentale. Este vorba de unul, Răceanu. El a fost prins în flagrant delict și pe urmă a recunoscut. A fost prins cu documente asupra lui, în momentul când voia să le predea. El a recunoscut că lucra așa din 1974. (...) A devenit agent al acestui serviciu din 1974. Este vorba de Statele Unite ale Americii”.

În cadrul aceleiași reuniuni, Nicolae Ceaușescu a

amintit despre cazurile de spionaj descoperite în România la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, care i-au avut ca protagoniști pe generații Ion Șerb și Nicolae Militaru. „Cu mult timp înainte - a spus Nicolae Ceaușescu -, am avut un general în armată care se ocupa de așa ceva. În 1968 a fost altul.”

Despre cazul de spionaj „Ion Șerb” există mai multe documente și mărturii. De exemplu, la 3 noiembrie 1961, Biroul Politic al CC al PMR a hotărât eliberarea generalului-maior Ion Șerb din funcția de comandant al Trupelor de Grăniceri, în locul său fiind numit colonelul Gheorghe Catană, șeful Secției Organizatorice și locțiitor al șefului Direcției Superioare Politice a Armatei.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Cu toate că era o zi de lucru scurtă - sâmbăta - demnitarilor români au avut de onorat întâlniri la nivel înalt - Ștefan Andrei s-a întâlnit cu adjunctul ministrului Industrii Alimentare din Albania, iar Nicolae Giosan l-a întâmpinat la Otopeni pe șeful Parlamentului pakistanez. Ehipa masculină de handbal Steaua București s-a calificat în semifinalele Cupei campionilor europeni. La Sibiu, primăria a scos pe străzi

cetățenii orașului pentru „muncă voluntară” de curățenie.

Discuții economice româno-albaneze

Ștefan Andrei, viceprim-ministrul guvernului l-a primit în audiență pe Wilson Ahmeti, adjunct al ministrului Industrii Alimentare din Albania. Cei doi demnitari au discutat despre relațiile eco-

nomice dintre cele două țări, în vederea creșterii volumului de schimburi.

Vizita delegației pakistaneze

La invitația Marii Adunări Naționale, o delegație parlamentară din Pakistan a sosit la București.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Silviu Brucan, la anchetă

NOTĂ
STRICT SECRET

Exemplar nr. 1

1. Din ancheta lui BRUCAN SILVIU, efectuată în ziua de 17 martie a.c., au rezultat următoarele aspecte mai importante:

a) a declarat că, la solicitarea ambasadorului SUA la București, ROGER KIRK, a consilierului politic american MICHAEL PARMLY și a ambasadorului englez HUGH ARBUTHNOTT, le-a furnizat, în mai multe rânduri, date referitoare la familia prezidențială.

Astfel, le-a vorbit despre semnificația Cabinetelor 1 și 2 și rolul pe care îl au acestea în procesul luării deciziilor. Le-a furnizat date de caracterizare a copiilor șefului statului român și, la o întrebare a ambasadorului englez, a expus un punct de vedere personal referitor la ecul ce l-ar putea avea în rândul intelectualității române o posibilă vizită în Anglia a tovarășului V.C.

La cererea ambasadorului american a făcut o serie de considerații personale cu privire la lucrările de istorie a

României publicate de tovarășul I.C. și influența pe care acesta o are în rândul istoricilor români.

b) a recunoscut că, pe timpul unei discuții avute cu MICHAEL PARMLY, a susținut că, în prezent ar exista o tensiune serioasă în Transilvania datorită politici de asimilare forțată a naționalității maghiare promovată de guvernul nostru.

c) a declarat că, la o întâlnire avută cu atașatul de presă englez ALPER MEHMET, i-a sugerat că ar fi bine ca guvernele Angliei și SUA să exercite presiuni asupra autorităților române de a nu mai împiedica cetățenii români să aibă contacte cu membrii ambasadelor lor la București, amenințând că, în caz contrar, își vor rechema ambasadorii, interesele urmând să le fie girate de șefii misiunilor diplomatice de la Budapesta, Praga sau Sofia.

d) a recunoscut că a discutat în mai multe rânduri cu ROGER KIRK despre poziția adoptată de delegația română la Conferința de la Viena.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

18 MARTIE

Ascultat, abia azi-dimineață interviul lui Mircea. În răstimpuri radeam singur de formulările lui pline de spirit, dar la urmă, și mai ales fraza finală, mi-a stărnit un plâns brusc. Am simțit literalmente lacrimi urcându-mi în ochi.

Neliniști. Fraze din Scînteia care amenință vag, dar urât. Un val de represiune, sub pretextul „trădării”, „spionajului” și alte asemenea, poate atinge în primul și primul rând intelectualitatea, scriitorimea.

Timp de primăvară. În sud ar fi fost plus 20 de grade, lumea ar umbra în cămașă. Anormal pentru martie, firește. Totul e absurd și fără noimă.

Vernisaj doamna T., care insistase să fiu prezent. Lume multă, din așa-zisa „nouă protipendadă” clujeană. Între care și doamna B., activista, cu care aș fi putut discuta, eventual, dacă hărțile mele au ajuns ori ba pentru „aviz”, la ei; dar e prinsă într-un grup de cucoane, care o curtează la modul cel mai indecent, așa că trebuie să renunț. Îmi face și silă. Seara, concert Dan Grigore, formidabil în interpretarea Concertului nr. 1 pentru pian al lui Ceaiikovski. Arie și Yael sunt entuziasmați, așa ceva n-au mai auzit vreodată în „ocidentul” lor. Plec la pauză.

Mircea Zaciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 430-431

Apropo de lipsa de considerație pentru om și de mentalitatea „sănătoasă” față de boile psihice la noi. Trivialitățile folclorice cu bătaia administrată celui în care a intrat dracul, să-l sperii și să iasă. Boala de nervi socotită boală „boierească”, fasoană.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Povestea cașcavalului de casă

„Nu știu de ce îmi amintesc atât de acut acest lucru... Poate pentru că (mă gândesc acum!) îmi place mult cașcavalul. Îl savurez cu plăcere în orice ocazie, asociat cu orice (aproape orice: ceapă, usturoi, muștar, carne, cartofi, roșii, salată de vinete, mămăligă, etc.), iar mai nou (sau mai vechi, dacă mă gândesc că mă ține de ceva ani...), ador carpaccio cu rucola și parmezan, formulă în care parmezanul este cel definitoriu. Pot fi celelalte cât de bune, dar dacă

parmezanul (adică acel minunat cașcaval uscat, cu gust inconfundabil, sărat și puțin iute...) nu e cum trebuie, totul e ratat!

Și îmi amintesc, de parcă ar fi fost ieri (deși numai Dumnezeu știe cât a trecut de atunci, El și noi, cei care am trăit acele vremuri...), am aflat rețeta cașcavalului! Cașcaval făcut în casă, din ce se putea, în acea „epocă”. Cu câtă plăcere îl savuram...

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

În 1989, la 70 de ani împliniți, fără gând de ieșire din schemă, Elena Ceaușescu era prezentă la birou șase zile din săptămână. Părea, spre deosebire de tovarășul, a avea o sănătate de fier, iar „spiritul combativ și energic...” cât pentru șapte.

O dovedise și ieri, în ședințele Secretariatului CC al PCR și CPEx. Printre participanți, intercalate în spusele tovarășului, apostrofările ei stărneau groază și intristare ca la bătărea cuiele într-un sicriu. Așa le-a simțit și finanțistul Neculai Ibrănescu, „eliberat” din funcția de viceprim-ministru al Guvernului pentru „grave încălcări ale prevederilor legale referitoare la acordarea de credite, lichidarea pierderilor din activitatea unor unități economice și neindeplinirea atribuțiilor și răspunderilor ce îi revineau în buna organizare și desfășurare a activității economico-financiare, în asigurarea rentabilității și eficienței tuturor întreprinderilor”. Și nu era singurul! Se apropia momentul de „triumph” al încheierii datoriei externe și trebuiau găsiți „tapii ispușitori” pentru nechibuzinta lui Ceaușescu suportată de toți românii. „Autonomia” acordată întreprinderilor - va minți Ceaușescu, prefăcând critic perestroika lui Gorbaciov -, a condus la datoria externă a României.

Sâmbătă, 18 martie 1989, Elena Ceaușescu a avut o lungă întrevvedere cu Poliana Cristescu (9:55-11:12). Mai bine decât această „fată de suflet”, în anii '80 n-a cunoscut nimeni viața și gândurile diabolizate ale tovarășei. La capătul anului, în lepădarea ei de Satană, Poliana va pune piatră de mormânt peste („odiosul”) trecut. Convorbiri lungi a mai avut în acea zi Elena Ceaușescu cu Ion Ursu, omul de bază în rolul ei de „savant de renume mondial” (11:40-12:10) și cu generalul Constantin Olteanu (12:15-13:05). Cum „lipsurile” și „neimplinirile” discutate în ședințele de ieri, erau efecte și ale unei activități politico-ideologice necorespunzătoare, secretarul CC al PCR responsabil cu propagandă, avea și el „frământări”.
Lavinia BETA

CALENDAR

18 martie (sâmbătă)

Soarele a răsărit la 6:23, a apus la 18:25

Luna a răsărit la 14:33, a apus la 4:49

Sărbătoare creștină

Sfântul Chiril, Arhiepiscopul Ierusalimului; Sfinții Mucenici Trofim și Evcarpion (Pomenirea morților)

S-a întâmplat la 18 martie 1989

● O pace traicină în Africa australă nu putea fi realizată fără recunoașterea drepturilor politice ale populației de culoare din RSA, majoritară, și fără accesul Namibiei la independență - sublinia ziarul tanzanian Daily News. De asemenea, cotidianul denunța acțiunile de

agresiune militară directă ale regimului de la Pretoria împotriva statelor „din prima linie”, cum este cazul actualei agresiuni a armatei sud-africane pe teritoriul Angolei.

● Satelitul artificial al Pământului „IRS-1A” aparținând Indiei și destinat obținerii unor informații operative legate de explorarea bogățiilor naturale ale Pământului a fost lansat cu ajutorul unei rachete purtătoare sovietice de tip „Vostok”. Dirijarea zborului satelitelui a fost efectuată de două stații terestre, una din apropiere de Moscova și a doua de pe teritoriul Indiei, relatează agenția TASS.

● În regiunea orașului Shanghai au fost semnalate, în ultimele două zile, ploți torențiale, însoțite de lapoviță și ninsoare, ca urmare a suprapunerii unui curent de aer polar cu un val de aer cald.
Ramona VINTILĂ

(Continuare în pag. a II-a)

Spiritul gospodăresc la examenul primăverii

Înainte de Revoluție, în fiecare primăvară, românii dădeau un examen la „spiritul gospodăresc”. Cu mic, cu mare, ei trebuiau să se mobilizeze pentru curățarea orașului sau a satului în care locuiau. Spiritul gospodăresc a reînviat o dată cu primăvara, la Sighișoara. În celebrul oraș medieval, încă din prima jumătate a lunii martie, orice urmă a iernii a fost înlăturată.

Se stabiliseră măsuri cu termene precise de executare, cu responsabilități nominale pentru deputați, pentru comitetele de cetățeni și asociațiile de locatari.

Ioan Ivan era în 1989 secretar cu probleme de propagandă și vicepreședinte la Primăria Municipiului Sighișoara. Pentru acesta, primăvara anului 1989 a fost una obișnuită:

Meniu de pușcărie: grătar cu cartofi pai și salată

Cum era la pușcărie în 1989? Vom căuta să aflăm de la cei în măsură să ne lămurească.

Unul dintre ei este dl. Ioan Băla, directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor. În '89 conducea o secție a penitenciarului, la Oravița. „Eram comandantul unei secții exterioare, ce ținea de Penitenciarul Timișoara, precizează dl. Ioan Băla. Aveam

numai condamnați definitiv, nu arestați. Și toată lumea mergea la muncă, fără excepție.”

Ce anume făceau? „În primul rând, blocuri de locuințe pentru localnici. Apoi, obiective pentru exploatarea minieră de uraniu, care avea între 12 și 16 mii de angajați. Cei care doreau, erau apți de muncă mergeau și lucrau în exploatarea de uraniu. Numai vo-

luntari, desigur. Nu exista nici o regulă trecută în regulamentele noastre care să poată fi aplicată acestei situații. Pur și simplu, acolo nu funcționau normele sistemului penitenciar. Acolo am aflat că tot ce am învățat la școală e prost și viața îți tine loc de instruire teoretică.

(Continuare în pag. a II-a)

Spiritul gospodăresc la examenul primăverii

Vânt de primăvară la Sighișoara! FOTO: AGERPRES

(Urmare din pag. 1)

Pentru mobilizarea oamenilor se puneau afișe în tot orașul” ne spune acesta. „Întreprinderile erau obligate – așa era perioada atunci – să dea tractoare cu remorci, pentru ca resturile vegetale să le putem aduna de pe străzi. În această perioadă erau mobilizate într-adevăr sindicatele, UTC-ul, tineretul. Oamenii se învoiau de la lucru, dar se apucau de înfrumusețarea Sighișoarei în general după-masa, când nu era mare activitate în întreprinderi. Participau și elevii, pionierii, dar ei făceau lucruri mai ușoare. Erau cu adunatul sticlelor, sădeau ei câte-un pom, lucruri din astea mărunte”.

povestește Ioan Ivan. „Participarea oamenilor era benevolă. Deputații mergeau prin fiecare circumscripție și anunțau că „În perioada X să scoateți afară resturile vegetale din curți, din grădini”. Veneau apoi cu tractoare și remorci – că nu aveam mașini din astea moderne – și strângeau resturile vegetale, nu cărmizii sau alte materiale de construcție. Era o inițiativă destul de amplă, destul de frumoasă. Majoritatea oamenilor făceau curățenie de plăcere în oraș, în cartier, în parcuri”, povestește fostul secretar cu probleme de propagandă.

Oamenii erau obligați să curețe în fața casei lor. La fel, întreprinderile și magazinele trebuiau să curețe

spațiile proximale. Chiar se dădeau și amenzi, dacă nu se făcea curat.

Dar existau și alte feluri de constrângere: la noi la secretariatul de partid erau aduși directorii întreprinderilor pe care îi întrebam de ce nu acționează cum trebuie în perioada respectivă. Existau și astfel de metode, că nu toți erau în pas cu măsurile care se luau atunci”, își amintește Ioan Ivan. Programele de curățenie aveau un succes indubitabil, adaugă Ioan Ivan: „Există o întrecere între municipii, orașe și sate. Sighișoara era un exemplu de bună gospodărire și a primit de foarte multe ori premiul I pe județ pentru înfrumusețare”.

Ionuț RĂDUȚĂ

ARTICOLUL ZILEI

O EROINĂ A MUNCII DE FIECARE ZI

Era mărișoară și-și amintește. Maică-să și tată-său au fost printre primii. „Socoteala exactă ar fi cam așa. 70 de familii, 34 de cai, 9 boi de muncă, 15 porci, 334 de oi și 500 hectare de pământ”, zice ea. Mult? Puțin? Nu e greu de răspuns. Însă entuziasmul era mare. Oamenii doreau să scape de sărăcie, să-și unească nevoile și grijile, și mai ales hărnicia, și așa să dobândească putere.

La început, președinte al cooperativei agricole de producție din comuna Mihail Kogălniceanu, județul Constanța, a fost Ion Pușcașu. Omul era pus pe ordine și disciplină, pe muncă. Era un exemplu, dacă vreți, deși, la dorința tuturor de mai bine, despre toți cei de la început s-ar fi putut spune că e fiecare câte un bun exemplu. Printre ei și familia Dirlă.

Ecaterina, astăzi Păun, își amintește iar. „Ai mei veneau oboșiți de la câmp, de la vite, dar oboseala lor era, cum să vă zic, una așa, voioasă. Bucuria și speranța li se împleteau în ochi, și seara și eu și soră-mea îi ascultam cum fac planuri, cum au să suie bucatele în pod, cum au să cumpere aia și aialaltă, cum o să ne meargă mai bine... N-a trecut mult și-am început și noi să ieșim la sapă. Eu și soră-mea”. Nu v-ați gândit să plecați la oraș, la Constanța, să învățați o meserie, așa cum făceau alții, o întreb. „Da”, ce, agricultura nu-i meserie? Nici prin cap nu ne-a trecut să plecăm din sat. Ne-a plăcut să avem o găină în curte, o oaie în grajd, zarzavat în grădină. Ne-a plăcut să fim țărani. Și uite-așa am început „calificarea” în agricultură. La sapă. Acolo merge orice începător... Lucram tot neamul

și vedeam cum ne crește casa... puterea economică! Mă-ntrebați de norme? Ce să ne mai uităm prin fișe?! Vă zic eu. În 1952 era cam de 15 lei. Azi e de 70, ce ziceți?! Cu greu puneam ban peste ban de-o parte, să ne aranjăm prin casă și chiar să ne facem o casă nouă. Că mă măritasem și aveam și copil mic și voiam să avem casa noastră. Păi știți cum era aici, la noi? Cel mai bogat om din sat era unu, Butu îi zicea, un cărciumar. Ei, și cât era el de avut, avea în casă rogojină pe jos! Vă închipuiți cam cât de «bine» o duceam noi!”

O privesc pe Ecaterina Păun. Vorbesc mult, cu miez, e energică. Verticalitatea liniilor ce-i taie chipul sugerează mai puțin trecerea anilor, cât mai ales o indubitabilă fermitate de caracter. Chipul și gesturile ei imi arată că e un om care știe ce vrea. Și ceea ce vrea cel mai mult e să muncească bine, iar ceilalți să muncească la fel ca ea, dacă nu chiar și mai bine. „Fără muncă nu faci nimic. Cine-a scos din lene ceva?! Vrei să ai, pui mâna și muncești. Când mi-am terminat «ucenicia» la sapă, am trecut la zootehnie”.

Ați muncit enorm, dar ați avut și mulțumire, o descos mai departe. Râde larg: „Păi cine muncește, dobândește. Pofțiți la noi acasă să vedeți cum trăim. Am casă nouă. Am mobilă, am frigider, televizor, aspirator, mașină de spălat, baie, de toate am. Când mă gândesc la rogojina lui Butu...”

Vasile Lazăr, președintele CAP Mihail Kogălniceanu, zâmbește pe sub mustăți. „Tot al tu câte o supărare, Ecaterino. Când ne întâlnim deunăzi în Constanța și erai făcută foc, mai știi?!”

Și-apoi către mine: „Nu găsite un anume model de mochetă. Și numai pe ala îl voia. E și asta o supărare”. Într-adevăr. Când ne gândim la rogojina lui Butu...

Nu e întotdeauna greu să cunoști un om dintr-o simplă convorbire. Vasile Lazăr mă ajută. „Ea e prima. Ea dă tonul, știți că furajele pentru vite tot cu ei din zootehnie le îngrijim, le recoltăm tot cu ei. Ecaterina le anunță scurt, fără comentarii, pe celelalte femei: «Măine mergem la sfeclă!» și e clar. Măine toată lumea e la sfeclă. Dar uitați-vă și aici, pe lângă grajduri, ce-a făcut! la spune, Ecaterina, ce crește vara acolo?!” „Păi ardei, varză, guli, castraveți pentru prânzul nostru. Cum avem puțin timp, cum ne îngrijim grădinița. De ce să stea pământul asta de pomână?! Il muncim și muncește și el pentru noi...”

O privesc încă o dată lung pe Ecaterina Păun. Fizionomia, gesturile ei mi-ar fi spus și de nu scotea o vorbă că am în fața mea un om cu personalitate. Adică un om care știe să se facă respectat. Un om care știe să se facă ascultat. Un om care se impune prin valoarea incontestabilă a muncii sale. Un exemplu. Un om, un comunist (din 1962), a cărui viață personală se confundă cu istoria contemporană a locului natal. Ecaterina Păun și cei care îi seamănă întru caracter și în convingeri au făcut ca astăzi comuna Mihail Kogălniceanu să obțină titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. Adică, la scară particulară, ea este un erou al muncii de fiecare zi.

Aurora INOAN
Cinema, nr. 3/1989

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Silviu Brucan, la anchetă

(Urmare din pag. 1)

A susținut față de acesta că țara noastră nu-și va asuma răspunderea de a bloca lucrările conferinței, dar va da o declarație prin care își va exprima rezervele cu privire la punctele ce nu-i convin din documentul final. A făcut aprecierea că, pentru a ocoli problematica drepturilor omului, România va insista în chestiunile dezarmării și cooperării economice în Europa.

e) la cererea lui ROGER KIRK i-a făcut o descriere a personalității lui IGM și și-a exprimat părerea că acesta, datorită vârstei, nu va adopta o poziție publică de critică a conducerii țării noastre.

f) a declarat că pe timpul călătoriei efectuate în URSS între 14-24 noiembrie 1988, l-a vizitat la domiciliu pe ANATOLII DOBRININ, cu care a abordat problematica construcției socialiste din țara noastră.

Ancheta lui BRUCAN SILVIU con-

tinuă și pe timpul nopții de 17/18 martie.

2. NICOLAE MIRCEA s-a deplasat în cursul zilei la Secția de proiectare a CENTROCOOP-ului, unde a depus o cerere de angajare, motivând că de la instituția la care lucrează i s-a pus în vedere să-și caute un alt loc de muncă deoarece are o soră în străinătate.

Fiind întrebat dacă acesta este singurul motiv, NICOLAE MIRCEA a răspuns că ar mai fi și acela că este

ginerel lui BRUCAN.

Impreună cu direcția a II-a și Securitatea Municipiului București s-au luat măsuri ca cererea lui NICOLAE MIRCEA să nu fie aprobată.

3. În cursul zilei, la locuința lui BRUCAN SILVIU nu au avut loc discuții care să prezinte interes operativ.

Nr. D 3/00183.625
Din 18 martie 1989
Dosarul Brucan, Iasi, Polirom,
2008, pp. 498-499

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Povestea cașcavalului de casă

(Urmare din pag. 1)

Poate și pentru că știm cam de greu era de obținut. Pentru că nu era simplu deloc, când totul era cartelat, să acumulezi ingredientele... și ele se adunau în timp, dar merita efortul! Nu știu dacă cei de acum, gustându-l, ar avea aceeași plăcere... și bucurie. Nul Clar! N-au cum...

Deci, să revin: trebuiau adunate ouă, unt (cam un pachet, iar rația pe o lună era chiar un pachet!), lapte (vreo 2-3 litri). Laptele se pune la prins, cu picături de lămâie sau vitamina C, apoi la fierț și rezulta un boț de brânză de vaci de casă (!). Puțină, dar bună (cât putea ea să fie de bună, când laptele era deja degreșat, secăt, amară!). Se punea untul într-o cratiță la foc mic, apoi se adăuga brânza, se amesteca bine, se mai învârtea pe foc, până ce ieșea un ceva cam cauciucat, care se dădea deoparte. După ce se răcea puțin (decu nu de tot!), se incorporau pe rând gălbenușurile de la vreo 6 ouă (bineînțeles că albușurile erau valorificate, nu se putea permite nici o pierdere!). Se amesteca totul din nou, energetic de data asta. Rezulta ceva! Un ceva care era apoi presat, cum se putea, în fiecare gospodărie, se pune la rece și era tăiat în felii (!!), ca o deosebită delicatasă, aducere aminte, pentru mulți, a vremurilor bune de altădată...

Îmi doresc din suflet să nu mai trăiesc timpuri ca acelea din ultima parte a minunatei Epoci de Aur. Sper ca recesiunea care ne atinge acum să nu fie atât de rea precum vremurile aurite. Nu că m-ar durea neșus de mult, dar mi-ar fi prea greu să îmi amintesc cu exactitate rețeta aceea, inventată de un disperat, iubitor, ca și mine, al cașcavalului...

Și îmi mai amintesc ceva: am plecat, prin 1985, într-o excursie cu mașina în fostul lagăr socialist: Ungaria, Cehoslovacia, RDG. Printre alte popasuri, am stat cam trei zile la o familie de sași, plecată din România după război. Locuia pe undeva, pe lângă Dresda, destul de departe, de fapt (cred că peste 200 km)... Satul se chema Roitzsch, iar cel mai mare oraș apropiat era Bitterfeld, capitala districtului cu același nume. Am avut clipe de adevărată incântare acolo, când dimineața ne așteptau la micul dejun cu produse proaspete de patiserie (calde, chiar!), de la magazinul din colțul străzii lor. Prăjiturii cu prune (și alte fructe), foaiețe de tot felul, croissant și nu-mai-știu-ce-alte nebulii... Dar ce am savurat cu o inegalabilă incântare a fost altceva... Untul! Untul acela galben și cremos, cum îl știam din copilărie (când încă mai exista), cu un gust de lapte adevărat, de vacă. Asta a fost cea mai mare plăcere culinară a mea cât am stat la ei:

pâine cu unt și cu sare. Punct. Nu știu care a fost impresia lor, oricum ei știau ce se întâmplă în țară, dar recunosc că nu mi-a pasat nici atunci, cum nu îmi pasă nici acum. Oricum, diminețile acelea cu pâine, cu unt și cu sare, au rămas scrise adânc în memoria mea...

P.S. Nu știu ce poate crede cineva citind ce am scris până acum... Am început să le scriu, aceste amintiri, adică, de curând, pentru că vreau să le adun într-un caiet care se va numi «Amintiri de altădată». Nu m-am gândit nici un moment să le public, vreau doar să le las nepotului meu, poate le va citi, cândva (că acum nu se prea omoară cu titlul...) și îl vor da de gândit. Repet, nu știu când și dacă... Am încercat să-i povestesc, dar probabil că e nevoie de un efort prea mare de imaginație pentru un copil de 10 ani care merge la o școală modernă, are acasă TV cu cablu, calculator cu acces la internet, PSP, X-box și nu mai știu ce alte chestii... Mă mai întreb, pe măsură ce scriu: oare va putea el să înțeleagă ceea ce am încercat eu să descriu, ceva ce, la un moment dat, a fost un efort de viață?! Sau o încercare de a viețui în anumite condiții date... Nu știu, dar cred, pe de altă parte, că tinerii de azi sunt foarte deștepti! Și vor înțelege. Puțin măcar, dar oricât de puțin, și tot e ceva!”

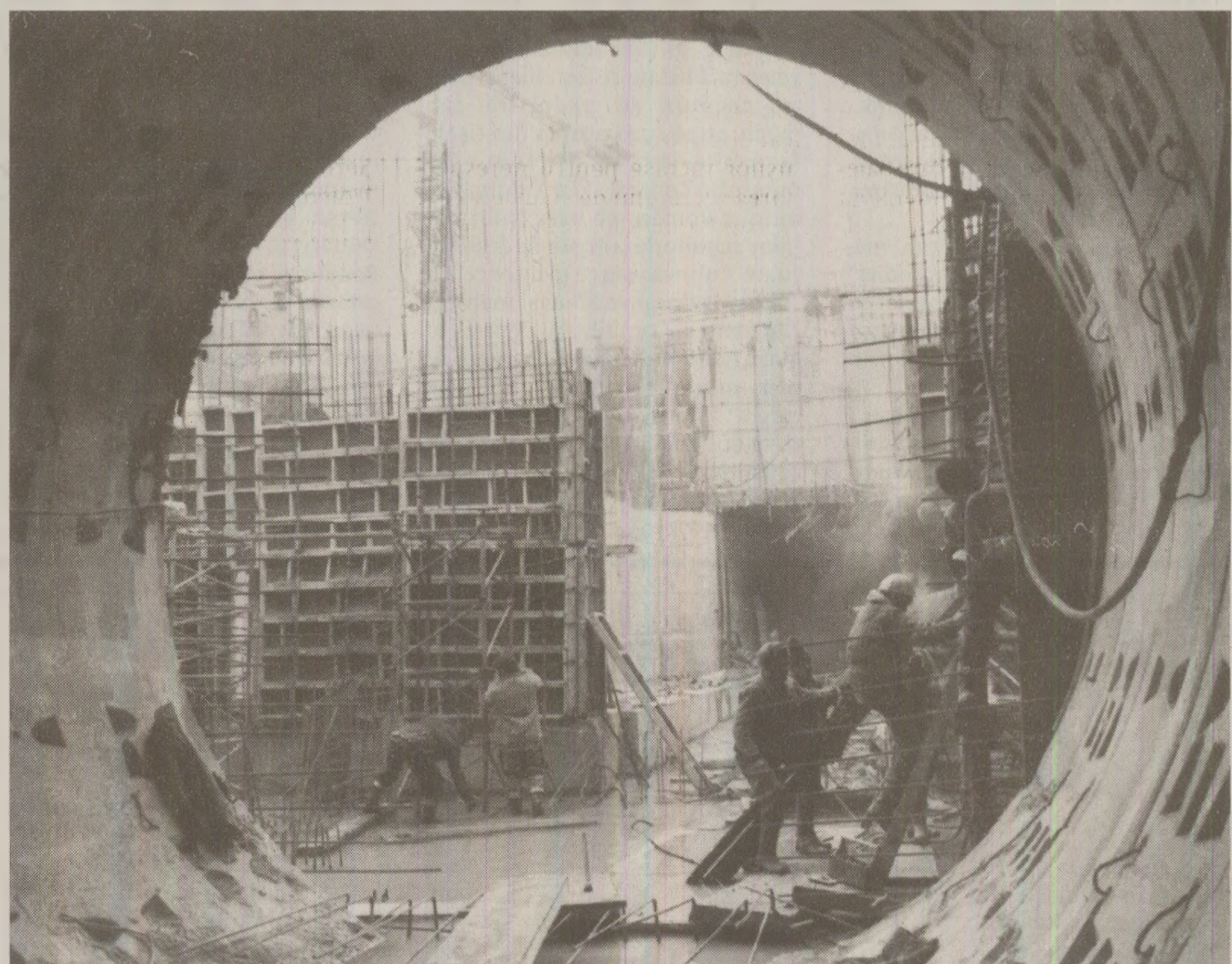
Carmen DIANA

Victorie la handbal masculin în Cupa campionilor europeni

La Palatul Sporturilor din București s-a desfășurat partida de handbal Steaua București – Ortigia Siracusa (Italia), contând pentru sferturnele de finală ale Cupei campionilor europeni la handbal masculin. Echipa românească a învins cu scorul de 27-21, calificându-se în faza următoare, după ce câștigase și în meciul tur cu scorul de 26-22.

Vești de pe magistrala 3 a metroului

Reporterii Științei se interesau îndeaproape de construcția metroului. În martie 1989 se apropia de final lucrările la magistrala a treia, prilej pentru un interviu cu ing. Florea Zaharia, directorul tehnic al Întreprinderii Metroul – București: „O bună parte din scuturile cu care se execută tunelurile și-au încheiat misiunea, spune acesta. Mai sunt de realizat circa 1.500 de metri de tuneluri – noua magistrală, precizez, are o lungime de zece kilometri –, iar la scuturile rămase în adânc se acționează din plin. Ritmuri dinamice de lucru se înregistrează la stații, la montarea căii de rulare, a instalațiilor și utilajelor absolut necesare bune funcționării a garniturilor de metrou. Tot acest cumul de forțe este deplin întemeiat, având în vedere hotărârea constructorilor noii magistrale de a-și respecta cuvântul dat, și anume:

Șantierul de la metroul bucureștean a fost un obiectiv important al regimului în anii '80 FOTO: Radu Cristescu/AGERPRES

marea noastră sărbătoare națională, 23 August, al cărui jubileu de 45 de ani îl cinstim în 1989, să ne găsească cu metroul în funcțiune și pe magistrala 3”. (Știința, 18 martie 1989).

„Eminesciana”

În cadrul „Centenarului Mihai Eminescu”, Muzeul Literaturii Române a organizat, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor, lansarea volumului al XVI-lea din ediția „Opere Mihai Eminescu”. Lucrarea cuprinde corespondența poetului. Au participat: acad. Alexandru Balaci, prof. univ. dr Paul Cornea, prof. univ. dr George Munteanu, Dimitrie Vatamaniuc, coordonatorul ediției. Pagini

din corespondența lui Mihai Eminescu au fost prezentate în lectura actorilor Victor Rebenciu, Anca Zamfirescu și Marian Lepădatu.

Raliul automobilistic al femeii la Constanța

Clubul Județean de Automobilism și Karting Constanța a organizat la 18 martie 1989, în colaborare cu comitetul județean al femeilor, „Raliul femeilor” dotat cu „Cupa 8 Martie”. După cum anunța ziarul Dobrogea Nouă din 16 martie 1989, „Raliul avea caracter tehnico-aplicativ și se desfășura în două etape, pe un traseu ce însuma 10 km. Acestei probe de orientare, conform unor semne convenționale, reunite sub genericul «Radar», i se adăugau pe parcurs și probe speciale de clasament, respectiv, de perspicacitate, de îndemănare în conducerea automobilului, precum și recunoașterea a cinci costume populare din diferite zone folclorice ale țării. În plus, concurențele aveau de scris și o epigramă, cu subiect legat de competiția la care iau parte”.

Zilele cărții pentru tineret

La Piatra Neamț erau în desfășurare „Zilele cărții pentru tineret” (12-20 martie). Cu această ocazie, au fost organizate în bibliotecii municipale și orașenești, la Centrul de creație și cultură al tineretu-

lui din Piatra Neamț, în unitățile economice și în școli, expoziții și standuri de carte, evocări literare, prezentări de carte, recitaluri de muzică și poezie, expuneri și dezbatere tematice.

Muncă patriotică pentru frumusețea orașului

„Tribuna Sibiului” din 14 martie 1989 făcea apel pentru „week-end” (18 și 19 martie) la „conștiința cetățenească” a locuitorilor: „Cetățeni ai municipiului Sibiu! În virtutea marilor obligații ce ne revin pentru întreținerea și sporierea frumuseții urbane lăuate nouă moștenire de șirul generațiilor premergătoare, sau făurite prin eforturi umane și materiale, prin munca noastră rodnică din deceniile glorioasei «Poci Nicolae Ceaușescu», Consiliul Popular al Municipiului Sibiu adresează vibranta chemare de a participa efectiv, cu mic cu mare, la acțiunile de curățenie, salubritate și înfrumusețare a tuturor zonelor și cartierelor Sibiului.

Să facem din zilele de sâmbătă 18 și duminică 19 prilejul celor mai ample acțiuni gospodărești dedicate înfrumusețării fiecărui colțșor al frumosului nostru municipiului! În frunte cu deputații, cu conducătorii întreprinderilor, instituțiilor și ale școlilor, ale asociațiilor de locatari și ale comitetelor de circumscripții.”

Ilarion ȚIU

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Faptul că Ceaușescu nu vede că rezultatul politicii lui este imbolnăvirea psihică a întregului popor nu are de ce să te mire. Savanta lui a desființat toate centrele de cercetări psihologice și sociologice din țară. Ea realmente nu are de unde să știe că există un psihic uman. Nu știe. Este incultă și proastă. La fel. La fel, probabil, toată clasa. Dar oamenii cultivăți, opozații lui, Doina Cornea, cade în aceeași eroare, aceeași ignorare a psihicului dereglat, aceeași viziune populară asupra noțiunii de sănătate mintală și de boală, dacă nu reușește să vadă că ei, întâi și întâi, este nebulă. Că scrisorile deschise adresate

tot lui sunt inutile. Or, scrisorile deschise s-au generalizat la noi într-o așa măsură, încât s-ar putea ajunge la situația când întreaga țară – cu secretari C.C., cu miniștri, vechi activiști și noi activiști, securiști, popor – i-ar adresa lui scrisori deschise, povestindu-i și arătându-i lucruri evidente pentru toată lumea, numai pentru el nu. Cum de nu vede Doina Cornea că acest tip este surd și orb la toate scrisorile deschise și la tot ce-i arată ea, că el nu vede decât ceea ce vede, ideea lui fixă, imaginea lui despre România construită de el, acum și peste o sută de ani? Iar dacă asta ar mai avea o explicație, faptul că nu vede realul, orbit de idealul lui demont, dar manifestările, gesturile lui foarte mărunte, poticnelile lui în voce, coborârile și urcările în covor, trecerile bruște de la scapăt la lă-

trăruță, accese de furie, alternate cu lirism, toate acestea sunt în afară de orice dubiu. Cum de nu văd ei, oamenii care-i adresează scrisori deschise, că el nu mai există, nu lui trebuie să i se adreseze, ci altcuiva? Că mai bine s-ar cheltui energiile pentru a aduna probele acestea indubitabile și pentru a-l înlocui, fiindcă este BOL-NAV?

Pe Hitler, când un hotărât atentatului ăia să-l asasinizeze pentru că ducea țara la dezastru, printr-o politică criminală, n-au ezitat. Dar când au aflat că e mai imperios necesar să-l asasinizeze pentru că e nebulă, cred că ceva i-a oprit. Ce? Frica de Dumnezeu, poate, gândul că un nebulă nu se ucide, ci se internează, se izolează, se face inofensiv și se așteaptă să i se sfârșască zilele? Credința obscură că și posedatul de diavol e tot ființa lui

Dumnezeu? Că nu poți decât să-l împiedici să facă rău, nu să-l omori? Nu știu. Știu că ai noștri i adresează lui scrisori deschise, dovedind că știu despre boala lui psihică tot cât știe savanta care a desființat institutele de specialitate.

Scenă sinistru. O profesora de 50 de ani, la CEC. Se așează la masă și-și completează formularul. Rumoare, agitație, lume în mișcare. Asta, într-un moment de uitare de sine, bate cu palma în masă și strigă din răspuț: „Liniște, faceți liniște! N-am văzut decât foarte puțini tipi, trecuți prin 20-30 de ani de meserie didactică, rămași zdraveni la cap. Nu numai „nedeformați profesional”, ci zdraveni, pur și simplu. Îți trebuie minte cu carul și o capacitate de autoreglare uriașă pentru ca măcar o parte din mintea asta să-ți

scape nerobotizată, neautomatizată, după 20 de ani de școală.”

Ieri, la Securitate. Pe holul lor. Un ghișeu pentru șapatoare. Pe pereți, pe de o parte și de alta, pancarte și lozinci, destinate să-i împuțineze pe cei veniți acolo cu cereri de plecare. Un fel de afișe, scris cu alb pe sticlă vopsită în albastru închis, spunea așa: „Ce poate oferi străinătatea unui om care-și părăsește țara? «Moarte și sclavie la străini aflăm». Înjosire la străini găsesc și astăzi. Pot primi un dolar în plus, sau mai mulți, dar vor fi tratați întotdeauna fără demnitate, nu vor fi respectați. TRĂDĂTORII, cei care își părăsesc țara, sub orice motiv, nu pot fi niciodată luați în considerare.”

Doina Jela, Telev Jurnal de noapte, București, Editura Vremului, 2005, p. 379-381

NICOLAE CEAUȘESCU ȘI SPIONAJUL MILITAR SOVIETIC

(Urmare din pag. 1)

În cadrul ședinței din 7 iulie 1969, membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR au aprobat, printr-o decizie, eliberarea generalului-locotenent Ion Șerb din funcția de comandant al Armatei a II-a și confirmarea numelui sale în funcția de locțiitor al comandantului Comandamentului Infanteriei și Tancurilor.

După doi ani și jumătate, membrii Prezidiului Permanent al CC al PCR au hotărât, în ședința din 17 ianuarie 1972, trimiterea în judecată a generalului-locotenent Ion Șerb „pentru deținere ilegală de documente și divulgarea secretului de stat”.

Deși a fost prins în flagrant, trimis în judecată și condamnat de un tribunal militar deoarece a deținut în mod ilegal documente și a divulgat secrete de stat (spionaj militar în favoarea URSS), generalul Ion Șerb nu a fost executat, probabil datorită dorinței lui Nicolae Ceaușescu de a nu tensiona și mai mult relațiile dintre Uniunea Sovietică și România.

Potrivit mărturiei lui Ion Mihai Pacepa – generalul de Securitate care a „defectat”, fugind din România în Occident în iulie 1978 –, generalul Ion Șerb era „șeful Garnizoanei Militare București când a fost contactat de fostul lui amant din Moscova (...) Celor de la GRU le place să bată fierul” cât e cald. La prima lui întâlnire cu Șerb, în timp ce Nastasia îi strângea picioarele lui Șerb între genunchii ei, sub masă, F. A. Musatov l-a cerut niște documente secrete aparent inofensive (...) Musatov s-a mișcat foarte repede. A pretins că are nevoie de toate acestea pentru o teză de doctorat. Da' el a scris ceva despre apărarea unei capitale est-europene împotriva unui atac NATO în care se folosesc arme convenționale. A folosit ca exemplu Bucureștiul, iar planurile de apărare ale Bucureștiului îi vor fi de mare ajutor (...)

Când Musatov a cerut planurile, Direcția a IV-a a Securității l-a scos în secret în noaptea aia din seiful personal al lui Șerb și l-a înlocuit cu o versiune falsă, menită să dezinformeze, pe care băieții o au întotdeauna la îndemână (...) Moscova s-a prins în joc singură (...)

Chiar și „tăriele frățești” se spionau între ele. Cazul generalului Ion Șerb, acuzat de trădare în favoarea URSS, a ajuns pe masa discuțiilor dintre Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev. FOTO: Arhivele Naționale

Nicolae Ceaușescu a vrut ca Șerb să fie nimic. Dar abia se anunțase public că România nu mai are de înținuți politici, astfel că Tovașul a hotărât să fie drastic pedepsit pentru încălcarea legii cu privire la secretul de stat. Documentele false, pregătite de Direcția a IV-a, au fost ascunse în casa lui în timpul unei descinderi clandestine, iar el a fost arestat imediat când au fost găsite.

Din acel moment, cunoșteam cazul Șerb în detaliu. A fost judecat de curtea marțială în spețele ușilor închise pentru nerespectarea secretului de stat, degradat și condamnat la șapte ani de închisoare. La câteva zile după pro-

ces, Ceaușescu mi-a ordonat să organizez o operațiune de dezinformare în Occident, răspândind zvonul că Șerb era primul general din blocul sovietic care a fost condamnat ca spion sovietic. Cu greu s-ar putea găsi ceva mai convingător decât chestia asta, pentru a sprijini operațiunea „Orizontul” în Occident, a spus atunci Ceaușescu. Ca prim rezultat al operațiunii de dezinformare, în februarie 1972 Occidentul a aflat știrea că s-ar putea ca Șerb să nu mai fie general. Peste câteva zile, Șerb a devenit un caz internațional, iar mass-media occidentală a publicat diverse rapoarte cum că generalul român Ion Șerb

fusese arestat și executat pentru că a furnizat informații militare Uniunii Sovietice (...)

Ceaușescu a ordonat ca situația reală a lui Șerb, cunoscută numai de o mână de oameni, să fie păstrată ca unul dintre cele mai mari secrete ale României. În august 1976, la întoarcerea sa din Crimeea după o întâlnire conciliantă cu Leonid Brejnev, Ceaușescu a ordonat ca Șerb să fie silit să semneze un acord secret, iar apoi să fie eliberat din închisoare și trimis la muncă într-o gospodărie agricolă departe de București.

Generalul Tiberiu Urdăreanu, fost șef al Direcției Tancuri și Auto din Comandamentul Infanteriei și Tancurilor (în perioada 1979-1989) a confirmat doar parțial versiunea lui Ion Mihai Pacepa. De exemplu, acesta a relatat că s-a întâlnit în ziua de 21 februarie 1979, la sediul Direcției Tancuri și Auto, cu inginerul Cernescu și generalul Ion Șerb, care îndeplinea în acel moment funcția de director al Întreprinderii de mecanizare a lucrărilor din cadrul Combinatului minier Rovinari (unde se exploatau mai multe zăcăminte de lignit).

Iată cum a fost consemnată întâlnirea respectivă în jurnalul generalului Urdăreanu: „21.02.1979 ora 11:30. Primesc vizita unui director din blocul sovietic care a fost condamnat ca spion sovietic. Cu greu s-ar putea găsi ceva mai convingător decât chestia asta, pentru a sprijini operațiunea „Orizontul” în Occident, a spus atunci Ceaușescu. Ca prim rezultat al operațiunii de dezinformare, în februarie 1972 Occidentul a aflat știrea că s-ar putea ca Șerb să nu mai fie general. Peste câteva zile, Șerb a devenit un caz internațional, iar mass-media occidentală a publicat diverse rapoarte cum că generalul român Ion Șerb

era primul general din blocul sovietic care a fost condamnat ca spion sovietic. Cu greu s-ar putea găsi ceva mai convingător decât chestia asta, pentru a sprijini operațiunea „Orizontul” în Occident, a spus atunci Ceaușescu. Ca prim rezultat al operațiunii de dezinformare, în februarie 1972 Occidentul a aflat știrea că s-ar putea ca Șerb să nu mai fie general. Peste câteva zile, Șerb a devenit un caz internațional, iar mass-media occidentală a publicat diverse rapoarte cum că generalul român Ion Șerb

era primul general din blocul sovietic care a fost condamnat ca spion sovietic. Cu greu s-ar putea găsi ceva mai convingător decât chestia asta, pentru a sprijini operațiunea „Orizontul” în Occident, a spus atunci Ceaușescu. Ca prim rezultat al operațiunii de dezinformare, în februarie 1972 Occidentul a aflat știrea că s-ar putea ca Șerb să nu mai fie general. Peste câteva zile, Șerb a devenit un caz internațional, iar mass-media occidentală a publicat diverse rapoarte cum că generalul român Ion Șerb

am colaborat foarte bine, până când a fost scos din funcția deținută, judecat și condamnat, se zice, pentru spionaj. După un oarecare timp a fost eliberat. L-am regăsit apoi director la o întreprindere importantă, la Rovinari, în județul Gorj”.

La rândul său, generalul Nicolae Pleșiță, fost șef al Direcției a V-a Securitate și Gardă, a declarat în anul 1999: „Generalul Șerb a fost demascat ca agent al rușilor. Românii l-au închis la Aiud (o închisoare sinistrală, catalogată astfel din cauza condițiilor inumane în care trăiau deținuții – n.r.). Când l-am arestat, era reprezentantul nostru în cadrul comandamentului Organizației Tratatului de la Varșovia. Generalul Șerb a fost pus să sustragă documente, hărți și să le dea rușilor. L-am prins în flagrant. Nicolae Ceaușescu s-a explicat cu Leonid Brejnev, iar la proces i s-a reproșat lui Șerb doar încălcarea regulilor de folosire a documentelor secrete. Era o măsura ca să nu se cunoască adevărata cauză. Rușilor le-a convenit să nu-l demasce printr-un proces, dar n-au încetat activitățile contra noastră”.

În general, declarațiile lui Nicolae Pleșiță trebuie abordate critic deoarece conțin inadvertențe. De exemplu, Direcția a V-a de Securitate și Gardă (U.M. 0666 București) nu s-a ocupat niciodată de urmărirea spionilor străini sau de prinderea lor în flagrant delict. Aceste operațiuni erau executate de ofițerii Direcției a IV-a de Contraintreprinderi Militare (U.M. 0644 București). După felul în care a prezentat faptele, generalul Nicolae Pleșiță nu a făcut decât să colporteze anumite fragmente de informații și a creat o versiune stilizată a evenimentelor respective, în care propria persoană devine erou principal într-o poveste de spionaj cu happy-end.

Alți membri ai fostei Securități, care doresc să-și păstreze anonimatul, contrazic opiniile exprimate de Nicolae Pleșiță și sugerează că Ion Șerb a acționat mult timp în folosul serviciilor secrete românești. Se pare că generalul respectiv a adus mari beneficii României până în momentul arestării sale, iar sentința nu a fost îndeplinită tocmai din acest motiv.

Dr Petre OPRIȘ

RADIOGRAFII CULINARE

Gătiți din bucătăria țărănească tradițională!

Cartea de bucate a Elenei Rusu, „Din bucătăria țărănească tradițională”, apărută la Editura Ceres, în seria Cartea sătenice, Colecția „Caleidoscop”, la prețul de 6,75 lei, își propune să prezinte o selecție de rețete culinare, adunate de la gospodinele de la sat. În 1989 se puneau foarte mult accent pe bucătăria tradițională.

În 230 de pagini sunt redat 265 de rețete de gustări, borșuri, supe, ciorbe, mâncăruri, precum și deserturi. Autoarea precizează în prefața cărții: „În selectarea materialului s-a urmărit reprezentarea cât mai judicioasă a bucătăriilor zonale, astfel încât lucrarea să constituie un tablou concludent, sintetic, al renumitei bucătării românești, în ansamblu. La fiecare preparat în parte s-a încercat să se evidențieze specificul, conștând mai ales în tehnologia de preparare, intrucât în bucătăria românească majoritatea mâncărilor au numeroase variante care țin de regiune sau chiar de tradiție familială. Astfel, aceeași mâncare poate fi preparată numai cu anumite ingrediente, cu sau fără unele legume, cu preferințe evidente pentru anumite condimente sau verduțuri condimentate. Același preparat poate fi servit cu pâine sau cu mămăligă caldă sau rece, în funcție de zonă sau obișnuințele familiale”.

Tot în prefață, Elena Rusu mai adaugă: „În general, rețetele au fost calculate pentru șase persoane, dar acestea au un caracter orientativ intrucât gospodinele pot reduce sau sporii proporțional ingredientele după necesitate sau chiar după gustul și fantezia lor”. Nu este uitat nici îndemnul de a respecta bucătăria autohtonă, autoarea încheind prefața cu un sfat, rupt parcă din cuvântările tovarășului: „Tuturor cititorilor și chiar cititorilor, le dorim reușită deplină în obținerea preparatelor, pentru mulțumirea lor și a familiilor lor, pentru a continua și a transmite fiicelor și nepoților dragostea și atașamentul în fapt față de bucătăria țărănească tradițională”.

Din secțiunea gustări, am ales rețeta de plăcintă cu urzici. Pen-

tru aluat este nevoie de 30 g făină și apă cât cuprinde. Pentru umplutură: 500 g urzici tinere, 100 g unt, 150 g telemea sau brânză de oi frământată, două ouă fierte foarte tari. Urzicile alese se spală bine și se fierb în multă apă cu sare. Când sunt moi se scot cu o lingură cu găuri și se toacă bine sau se dau prin sită. Se amestecă împreună cu 50 g unt și 100 g brânză, compoziția se potrivește de sare. După gust se poate adăuga și puțin piper. Din aluat se întind câteva foi subțiri de dimnșuniile tăvii. Pe masă se așază câteva foi de plăcintă, stropite pe rând cu unt, se întinde compoziția pe jumătatea foilor, se presară foile curățate și tăiate rondele sau zdobite cu furculița, se rulează și se pune plăcinta în tava bine unsă cu unt. Se presară deasupra restul de brânză și se pune la copt în cuptorul încălzit din timp. După ce brânza s-a rumenit (cca 40 de minute), plăcinta este coaptă, se scoate, se taie felii și se servește caldă.

Din capitolul borșuri vă propunem cel de hribi. Aveți nevoie de 400 g hribi proaspeți, o varză acră, mai mică, o ceapă, două linguri făină, trei linguri unt sau ulei, un lapă, 0,5 l borș, sare, verdeț. Se fierb hribii în apă, când sunt gata se trage oala de pe foc și se lasă să se răcoare. Între timp se stoarce varza de zeamă, se alege frunzele, se îndepărtează partea tare a nervurii și se taie cât se poate de subțire, apoi se prăjește în unt sau ulei fierbinte împreună cu ceapa tocată. Când se aștează puțin, se adaugă făina și se prăjește în continuare, având grijă să nu se prindă. Hribii se scot din apă, se taie feluțe subțiri, se pun peste varză și se toarnă zeama în care au fiert. Când totul este bine fiert se potrivește gustul de sare și se aduagă atâta borș (fiert separat) cât este necesar, se mai dă într-un clocot, se trage oala de pe foc, se presară cu verdeț tocată și se servește fierbinte.

Cartea este și astăzi un bun ghid prin bucătăria țărănească tradițională, oferindu-ne rețete vechi, dar care merită mereu încercate.

Carmen DRĂGAN

Meniu de pușcărie: grătar cu cartofi pai și salată

(Urmare din pag. 1)

Acolo și încă într-un moment mi-am dat seama că nu se aplică regulile... la Revoluție (răde. Răd și eu. Când am realizat atunci abia: și pentru mine regulile încetaseră să funcționeze, la Revoluție). Secția a fost desființată imediat după Revoluție, atunci când am fost înscănat să mă ocup de toți cei arestați, deși pe la Popa Șapcă. Descurcă-te drace... la marea mea experiență de viață, aveam 20 și câțiva ani, cu o mie de arestați pe cap, cu copii, nevaste, doctori, avocați și procurori. De unde să încep cu ei? Li chemam pe rând, pozeau, plângeau, radeau, mai plângeau un pic, după care: vă mulțumesc că m-ați ascultat. Am ascultat așadar o mie de povești, o mie de probleme, am cunoscut o grămadă de oameni de calibr diferite, oameni de mare caracter sau lichele în toată plenitudinea lor, de la mulți am învățat lucruri care mi-au folosit.

Așa v-ați întors din sălbăticie în lumea civilizată – îi comentez eu amintirile. „Da, că la Oravița am devenit miner de onoare... Primeam două sporuri: unul pentru că unitatea era izolată, celălalt pentru munca în condiții dificile, radiații, mă rog. Dar dacă suntu două sporuri, încasam propriu-zis unul singur, că așa spunea regulamentul, îl încasezi pe cel mai mare. Unul era de 2,5, celălalt 3. Cam 0,5 era diferența. Păi atunci, fix de 0,5 ori o să intru și eu în mină, că eram cam speriat de zvonurile legate de efectele radiațiilor”. Adică era pe bune? Luminau deținuții la ieșirea din sut ca licurici? „Ei, asta nu... O să rădeți, dar condițiile de detenție erau unice în România. În primul rând, pentru că spațiul nu era al sistemului penitenciar, ci al Ministerului de Interne. Întreprinderea de Metale Rare. Aveam materiale din belșug, aveam oameni de cea mai bună calitate, și atunci spiritul meu înnașcă de gospodăru ardelean și-a găsit împlinire. Aveam acces la oameni care știau să ridice o casă de la temelie la detaliu.

De comun acord cu directorul general al exploatarei miniere, ei erau pontajii la mină, dar munceau la noi. Pentru patru, cinci cife de ciment era suficient să dai un telefon. Iar noi lucram și îmbunătățeam condițiile de lucru minele regulile încetaseră să funcționeze, la Revoluție). Secția a fost desființată imediat după Revoluție, atunci când am fost înscănat să mă ocup de toți cei arestați, deși pe la Popa Șapcă. Descurcă-te drace... la marea mea experiență de viață, aveam 20 și câțiva ani, cu o mie de arestați pe cap, cu copii, nevaste, doctori, avocați și procurori. De unde să încep cu ei? Li chemam pe rând, pozeau, plângeau, radeau, mai plângeau un pic, după care: vă mulțumesc că m-ați ascultat. Am ascultat așadar o mie de povești, o mie de probleme, am cunoscut o grămadă de oameni de calibr diferite, oameni de mare caracter sau lichele în toată plenitudinea lor, de la mulți am învățat lucruri care mi-au folosit.

Ce mai făcea diferența între Oravița și restul pușcăriilor? „Mâncarea, răspunde dl Băla. În restul penitenciarelor, mămăliga era de bon ton, varza era la ordinea zilei, jumările erau delicatese. La noi, la Oravița, era ca la Capșa. Mâncarea se făcea la mină, produse destinate minerilor, calculate la calorii și la tot ce trebuie pentru condițiile acelea de muncă. Ne-o trimiteau gătită și noi doar o încălzim. „Room-service?... Nu exista un meniu similar în pușcăriile din România, să mănânce deținuții grătar cu cartofi pai și salată și chiftele în sos marinat.” Cum s-ar zice, nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă. „Da, să știți că era foarte importantă munca pentru deținut înainte, și cred că e la fel de importantă și azi, deși muncesc mult mai puțin. Și e păcat și trebuie schimbat acest lucru. Munca în penitenciar are, desigur, justificări de ordin economic, dar nu numai: ea contribuie la sănătatea fizică și psihică a deținuților.”

Și în timpul liber? Ora de televiziune? Aveți antena pe sărbi? Cu ce se distrau deținuții? „Sforăiau, rupeți de oboșală, își amintește fostul comandant de la Oravița. Dar unii făceau și artă, deși e greu de crezut. Imi amintesc că am avut un băiețel extraordinar. Fost student la Academia de Marină, Spănu Eduard, în timpul cursurilor și a ales ca model un dascăl. Se întâmplă fiecea, nu-i așa, să-și aleagă un magistrul. Dar dascălul asta reușise să-i însușească lui Eduard și încă unui coleg o poveste de familie în care profesorul era victimă. Adică, profesorul se zbătea în sarcăci, cu nevasta bolnavă, cu trei copii pe cap, însă avea o mătușă. Hapsână, zgărcită și uitată de bogată. Stătea într-un viloi, avea aur, cocoeși, dar refuza să-și întindă o mână de ajutor nepotului ei. I-a bombardat proful în așa hal pe tineri, că le-a stărnit o ură teribilă, și ei au hotărât să comită o acțiune de pedepsire a zgripturoaicei. Au furat de pe farmacia vasului cloroform, au năvălit noaptea peste corotoranți, au adormit-o și s-au pus pe percheziție. I-au spart sobele unde trebuia să găsească oalele cu aur, aiurea, au dejas niște sume derizorii, câțiva bani în sertar, casetofonul... și uite-așa au ajuns să fie condamnați pentru tâlhărie. Și ei, dar și cel care îi zăpăcise, autorul moral, profesorul. Și unul dintre băieții ăștia, Eduard, era tare talentat la pictură. I-a adus mamă-sa pensule, ulei... Picta flăcăul peisaje marine, vase în furmătură. Pasiunea lui dintâi.”

Așa a fost la Oravița, dar în celelalte pușcării? Dl Băla nu prea știe. Să nu fi fost nici schimburi de experiență? „Ne pomniam, se amuză interlocutorul de întrebare. Unde crezi că ne aflam? Nici un ofițer de penitenciar nu știa cum era în celelalte. Știa doar cum e la el. Așa că până la Revoluție am știut doar cum e la Timișoara și la Oravița. Iar la Oravița situația era oarecum specială, pentru că lunar „beneficiam” de vizita adjunctului ministrului de Interne, care se ocupa de „metale rare”. Un general care venea periodic, prin surprindere, să inspecteze. Era un tip

foarte curios general. Voia să afle absolut totul. O adevărată calitate pentru un șef. A venit inclusiv la punctele de lucru de pe munte. A intrat peste tot, să vadă cum muncesc, unde stau deținuții. I s-a părut cam strictă paza acolo în pădure.

– Câți ani aveți, tovarășe Locotenent?

– 26, domnul ministru.

– Căăăă!?, ești jignitor de tânăr. Cine sunt pușcăriași dumdumale, ce e cu atâția câini lupi și mitraliere în foisoare?

– Păi nici unul n-are sub zece ani. Și printre ei sunt subofițeri și ofițeri de miliție și securitate condamnați, dacă vrei să-ți știi. (Erau unii cu o filieră de trafic de pașapoarte, de la șeful serviciului până la ultimul agent, toți erau la mine în cantonament, plus câțiva vameși, o grămadă de autori de omoruri...) Și de aici până la graniță sunt opt kilometri în linie dreaptă!

– Lasă-i așa, că ai procedat foarte bine. A plecă în mare pripă.

Valentin ZASCHIEVICI

IEȘIREA DIN ȚARĂ, O ADEVĂRATĂ AVENTURĂ, CU TRIMITERE LA DOSAR

(Urmare din pag. 1)

Prezintă garanții moral-politice” sunt frazele pe care le puteai citi cu uluire în „recomandările” de la locul de muncă pentru trecerea graniței pe care la câteva zile intr-o țară la fel de socialistă/comunistă ca și țara ta. Și asta nu este nimic.

Toate acestea aveau o explicație: în anul regimului ceaușist au fost introduse restricții dure dreptului cetățenilor de a circula peste graniță, petiționarii fiind supuși unor numeroase formalități și verificări.

Prin Decretul numărul 156/1970 (devenit Legea numărul 35/1970), Decretele numărul 310/1971 și numărul 636/1973, a fost legiferată o procedură complicată și greoaie de obținere a pașapoartelor, organelle de resort având dreptul de a refuza eliberarea acestora pentru motive care nu puteau fi aflate. Potrivit articolului 14 din Decretul 156/1970, „persoanele fizice care doresc să călătorească în străinătate în interes personal vor depune cererile pentru obținerea pașaportului și a vizei la inspecțiile de Miliție județene și respectiv la Inspectoratul Miliției Municipiului București.

Persoanele prevăzute în alineatul precedent care călătoresc în străinătate în scop turistic organizat vor depune cererile prin agențiile Oficiului Național de Turism al Republicii Socialiste România. Biroul de Turism al Uniunii Tineretului Comunist și prin Automobil Clubul Român”. Pentru ca articolul 15 din același decret să devină lege să precizeze: „Cererile de plecare în străinătate în interes personal vor fi soluționate în limita prevederilor valutare afectate în acest scop prin planurile de stat anuale și potrivit criteriilor și

M.T. 14. - D.G.P. 20. Nr. 85/56/
INTREPRINDEREA DE CONȘTRUCȚII ȘI REPARAȚII
ECHIPAMENTE DE TELECOMUNICAȚII
BUCUREȘTI
Str. Izvor nr. 112, sector 5

ADVERTINȚA

Consiliul oamenilor muncii în ședința din data de 6 ian 1984, a analizat și este de acord cu tev. IUTESCU MIHAI-ILIAS inginer, fiul lui Mihnea și Cecilia-Victoria, cu domiciliul în București Bdul Păcii nr. 182, sectorul 6, să efectueze o excursie turistică în R.F. Bulgaria în senestrul II s.o., în timpul concediului de odihnă. Menționăm că susnumitul nu lucrează și nu a lucrat cu documente secrete de stat în ultimii 3 ani. Nu are rate sau datorii față de întreprindere. Prezintă garanții morale politice. Prezenta avertismentă și se eliberează pentru a se însoție la excursia solicitată.

București, 12 ian. 1984
DIRECTOR,
Ing. G. Varga
INSPECTOR PR. PERSONAL,
N. Vătășianu

ordinii de preferință stabilite prin hotărâre a Consiliului de Miniștri”.

Pentru oamenii muncii, angajați sau membri ai unei organizații socialiste, articolul 16 preciza următoarele: „Cetățenii români care au calitatea de angajat sau membru al unei organizații socialiste și solicită aprobarea plecării în străinătate în interes personal vor depune cererea de eliberare a pașaportului și a vizei, însoțită de acordul conducătorului organizației din care fac parte. Conducătorul organizației socialiste răspunde, pentru acordul dat”.

colului 22 din decret, de organele Ministerului Afacerilor Externe.

De asemenea, în aceeași perioadă s-au adus restrângeri foarte grave libertății de comunicare cu persoanele străine, cetățenii români fiind obligați prin Decretul numărul 408/1985 să întocmească note în legătură cu convorbirile purtate cu cetățenii străini și să conseneze orice fel de conversație sau discuție avută cu aceștia (telefonice, discuții personale etc.). De altfel, începând cu 1948 s-au introdus prevederi care aveau menirea să obstrucționeze mascat dreptul la liberă circulație al cetățenilor români, iar dreptul de eliberare a pașapoartelor revenea în exclusivitate Ministerului Afacerilor Interne, aflat sub controlul Direcției Generale a Securității Poporului. Acest regim draconic al călătoriilor în străinătate s-a menținut până la finele lui 1989, când, prin Decretul-Lege numărul 10 din ianuarie 1990, s-a liberalizat călătoriile cetățenilor români din străinătate.

Marina CONSTANTINOIU

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Poetul Mircea Dinescu critică politicile lui Ceaușescu și cere reforma

La Radio Europa Liberă Michael Shafir a realizat un comentariu al interviului lui Dinescu făcând trimiteri și la celelalte două luări de poziție românești, din martie 1989.

După publicarea interviului din ziarul francez Liberation, cazul poetului Mircea Dinescu a devenit un subiect frecvent al postului de radio Europa Liberă

Mircea Dinescu, un poet român de succes, este deja binecunoscut pentru faptul de a-și fi exprimat deschis admirația față de reformele lansate în URSS de Mihail Gorbaciov. Deși mulți disidenți români și-au exprimat deja speranța că reformele introduse în URSS vor avea vreo influență și în țara lor, nici unul dintre ei nu făcea parte din establishmentul intelectual român. Fermul Dinescu nu a făcut totuși niciodată parte din restrânsa comunitate a disidenților români. Foarte popularele sale lucrări au fost publicate de cei mai importanți editori oficiali și de ziarele literare. În viitor, totuși, Dinescu va susține consecințele interviului pentru publicitatea franceză Liberation în care critică cu amărăciune politicile lui Nicolae Ceaușescu și își reînnoiește apelul pentru preluarea în România a reformelor sovietice. Potrivit mai multor rapoarte vestice despre București, ca rezultat al faptului că a acceptat interviul, Dinescu a fost prompt exclus din partid și concediat de la revista România Literară, unde făcea parte din boardul editorial. De asemenea, se află constant sub supravegherea Securității (poliția secretă).

Interviul a fost realizat în februarie 1989, în România. Recenta sa publicare în Franța coincide cu o creștere fără precedent a criticilor la adresa lui Ceaușescu și a politiciilor sale. Este foarte probabil ca interviul să intensifice atât furia autorităților, cât și efectul de bulgăre de zăpadă al protestelor crescânde. Într-adevăr, interviul lui Dinescu (o versiune mai amplă a acestuia a fost emisă de Serviciul în Limba Română a REL) a atins mai multe dintre punctele conținute în cele două recente scrisori adresate lui Ceaușescu de sase veterani ai PCR și de către poetul Dan Deșliu.

Violarea constituției, teroare și mizerie

Dinescu a repetat acuzația că Ceaușescu a violat constant prevederile Constituției României. Deșliu a numit România de azi drept țara „absurdului multilateral dezvoltat” (parafrazarea unui slogan propagandistic), similar, Dinescu a descris România lui Ceaușescu ca aparținând unui țărâm real.

România, a spus Dinescu, trăiește într-o permanentă frică de Securitate. El a subliniat (așa cum au făcut-o și veteranii) că poliția secretă era permanent pe urmele oamenilor muncii. După evenimintele de la Brașov din noiembrie 1987, a spus el, oamenii au început să trăiască în umbra amenințării că pot fi doborâți de o mașină, iradiată sau expulzată din țară. Chiar și dacă acestea ar fi doar zvonuri, a adăugat el, ele pot da seamă de frica populației române, care se teme să protesteze împotriva autorităților. Într-o țară în care „nici măcar morții îngropați în cimitire” nu se pot odihni în pace, a fi anual „amalgamați reorganizați” pentru a face loc pentru noi proiecte de construcție ce servesc aspirațiile de grandoadă ale conducătorii, „cei care încă sunt în viață sunt ținuți sub și mai strânsă supraveghere și control”.

Conducerea partidului „intră în competiție cu biblica Geneză” prin decizia de a construi „Omul Nou” în România.

Prezum că sase veterani semnatari ai scrisorii deschise, Dinescu a reclamat că politicile de asimilare forțată au grăbit emigrația masivă a membrilor minorităților etnice, „Exodul evreilor” sau „golirea satelor sașilor în umbra maghia-

rilor”, a spus el, este „la fel de alarmantă precum golirea satelor românești” (ca rezultat al planurilor de sistematizare rurală) sau ca emigrarea românilor (în urma politicii de austeritate a regimului). „Vântul naționalismului”, a remarcat poetul, „usucă totul în calea lui”. Cei șase veterani ai PCR i-au cerut lui Ceaușescu să pună capăt imediat infometării populației oprind exportul de hrană. Dinescu a făcut și el acest lucru metaforic. „Am citit undeva”, a spus el, „ca, albina românească e mai blândă decât cea americană”. Asta nu înseamnă, totuși, nimic pentru că miera, „va sfârși prin a fi măncată tot de un copil vorbitor de engleză”. Foamea, a adăugat el, ca o aluzie evidentă la programul promovat de Elena Ceaușescu, este numită în zilele noastre „alimentație științifică și rațională”. Nu e decât „joc de-a v-ați ascunselea cu realitatea”.

Condiția intelectualului

Dinescu a abordat pe larg condiția critică a intelectualului în România lui Ceaușescu. A blamat deteriorarea vieții culturale a țării sub Președinte și, asemeni lui Deșliu, care l-a acuzat pe acesta că se crede specialist în orice domeniu. Dinescu i-a ironizat pe Ceaușescu și pe soția sa că pozează în intelectuali deși sunt cât se poate de ignoranți. Unii oameni, a spus el, ca o aluzie evidentă la cuplul prezidențial, „fac colecție de pălării englezești”, în timp ce alții „adună doctorate și titluri academice” (atât Elena, cât și Nicolae Ceaușescu sunt membri ai Academiei Române și amândoi sunt avizi după titluri onorifice și academie de afară). Acești oameni, a adăugat el, „sunt probabil mai titrați în istoria fotbalului decât în istoria marxismului, pe care, cu toate acestea, o susțin”. Ei „și imaginează că Manifestul Comunist este doar un afiș clandestin pe care Marx obișnuia să îl lipească pe pereții noaptea”. Fiind „specialiști în toate”, „ei îi învață pe țărani cum să țină sapa, le explică muncitorilor la ce cap să bată cuiul” și „ii învață pe scriitorii să scrie de la stânga la dreapta”.

Intelctualii, a adăugat Dinescu, sunt pur și simplu „paralizați” de impostură. Parafrazându-l pe Marx, el a spus că se întreabă dacă proletariatul nu și-a pierdut cumva mai mult decât lanțurile sub socialism; pe de altă parte, el este sigur că intelectualii din țările socialiste „au multe să-și spună unii altora despre lanțuri”. În România, astăzi, ei sunt forțați să trăiască într-o „stare de hibernare”, având de a face cu surrogate culturale, precum Cântarea României, și să lupte împotriva abolirii oficiale, încă și mai puternică decât cenzura.

O insulă într-o mare de reforme

Poate cele mai importante secțiuni ale interviului sunt acelea în care Dinescu compară rigiditatea sistemului românesc cu reformele lansate în alte părți din Europa de Est. În scrisoarea lor către Ceaușescu, cei șase veterani ai PCR nu au menționat reformele sovietice, fie din motive tactice, fie din cauza propriei lor limitări ideologice. Spre deosebire de ei, Dinescu a arătat un entuziasm debordant față de Gorbaciov și față de ceea ce reprezintă liderul sovietic.

El a început prin a observa că „luciuța comună europeană” era „sigură că nu are una dintre febrele: România”. Locul ferestrei a fost luat de „un perete în spatele căruia 23.000.000 de locuitori nu pot înțelege de ce nu sunt oficial alipii noului continent”. România, a spus Dinescu, obișnuia să fie socotită „o insulă latină într-o mare de slavii”. Actuala conducere a țării, totuși, a reușit să transforme țara într-o „adevărată insulă, aflată într-o izolare mai degrabă existențială decât lingvistică”. „Valurile neobișnute ale reformei politice” nu reușesc să ajungă pe țărmul insulei și „locuitorii tănjeseră cu gust, în sfârșit, câteva picături din miraculosul elixir numit perestroika și glasnost”. Licoarea, a adăugat Dinescu, are reputația de a fi capabilă să „resusciteze cadavrul socialismului”.

Din nefericire, conducătorii țării sunt hotărâți să ferească locuitorii de o astfel de contaminare, „așa cum în copilăria lor i-au ținut departe de diabolică Coca-Cola, care a fost atunci descrisă ca un drog american”. În loc să ia contact cu perestroika și cu glasnost, românii primesc „maoism cultural” și „faraonism nord-coreean”. Într-adevăr, a adăugat el, fizionomia copiilor români începe să aducă tot mai mult cu cea asiatică; fețele lor „devin tot mai palide”, iar ochii lor „din ce în ce mai mici ca rezultat al urii și disperării”.

Răspunzând la o întrebare a reporterului despre ce are de oferit Gorbaciov României, Dinescu a spus că, în trecut, oamenii din țara sa au fost mereu suspicioși cu privire la intențiile Moscovei. Regimul lui Ceaușescu, a adăugat el, a exploatat cu incusitate această suspiciune. Orice chemare la liberalizare a fost parată cu amintirea „ursului rus”. Totuși...

Dintre cele trei proteste împotriva lui Ceaușescu, pornite din România în martie, cel al lui Dinescu este, fără îndoială, cel mai puternic. El acoperă toate aspectele existente și în protestele anterioare, dar nu numai că o face cu mai multă elocvență, ci și de pe o poziție care pare a avea multe șanse de succes în viitor. Spre deosebire de cei șase veterani ai PCR, Dinescu nu are un trecut stalinist, ceea ce îi crește foarte mult credibilitatea; și spre deosebire de Deșliu, nu a cochetat în trecut cu „realismul socialist”.

Mai mult, Dinescu sprijină deschis curentul de reforme politice inițiat în Uniunea Sovietică și pare că face acest lucru din perspective unii „marxism luminat”, care ar putea fi singurul punct de plecare al unor reforme care să ducă departe de stalinism. Pe de altă parte, spre deosebire de cei șase veterani ai PCR, are puține sau nici o conexiune printre cei v de putere. Dacă ideile sale își vor găsi vreun ecou în PCR cândva, în viitor, ar putea foarte bine să decidă chipul politic al României post-Ceaușescu.

Michael Shafir
16 Martie 1989
Radio Europa Liberă
(München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Shafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
(Traducere de Eliza DUMITRESCU)

ROMÂNIA ÎN PRESA STRAINĂ

România: Presiuni internaționale asupra regimului lui Ceaușescu

Presiunea internațională asupra regimului lui Ceaușescu se accentuează. Joi 16 martie, când Comisia de la Bruxelles a decis să amâne până la noi dispoziții negocierea cu România privitoare la un acord de cooperare, Parisul îl chema pe ambasadorul său, domnul Jean-Marie Le Breton, pentru consultări și guvernul dădea publicității un comunicat foarte dur la adresa regimului din România. Ministrul de Externe francez a anunțat totodată amânarea reuniunii comisiei mixte franco-române, care ar fi trebuit să aibă loc la 22 și 23 martie la Paris. „Guvernul francez este deosebit de preocupat de vestile care seces din România potrivit cărora s-au luat măsuri polițienești împotriva personalităților care au adresat de curând o scrisoare deschisă președintelui Nicolae Ceaușescu”, se spune în comunicat. „Dacă lucrurile stau așa, este vorba de un grav atentat la drepturile omului, în totală contradicție cu obligațiile asumate la Viena de statele membre ale CSCE, printre care se numără și România.”

Parisul răspunde astfel represaliilor împotriva celor șase demnitari comunisti care l-au criticat pe președintele român într-o scrisoare deschisă publicată sâmbăta trecută, demnitari care, potrivit unor surse diplomatice, au fost puși sub o strictă supraveghere polițienească. Fiul unuia dintre ei, înalt funcționar, ar fi fost arestat sub acuzația de spionaj.

Domnul Rocard este cel care a deschis focul la 6 februarie la Geneva împotriva exceselor domnului Ceaușescu, denunțând în fața comisiei ONU pentru drepturile omului, într-o intervenție care a atras atenția tuturor, despre condițiile în care trăiește „acest nefericit popor român”. România a făcut o figură aparte luna trecută la Viena, fiind singura țară care s-a desolidarizat de

anumite dispoziții referitoare la drepturile omului și care figurau în documentul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa. La Geneva, în fața comisiei ONU, România a fost ținta unei ofensive a țărilor occidentale, în frunte cu Suedia, careia i s-a alăturat Ungaria, și care au cerut trimiterea unei misiuni de anchetă la fața locului.

În încercarea de a evita izolarea, România a lăsat inițial să se înțeleagă că acceptă să primească o astfel de misiune, ca mai apoi să revină asupra ofertei, considerând-o fără îndoială mult prea riscantă. Această schimbare a fost motivul pentru

care cea mai mare parte a țărilor din pactul de la Varșovia au lăsat-o baltă în mod deschis, făcând posibilă, prin absența lor, adoptarea rezoluției care condamna încălcarea libertăților fundamentale din această țară.

Aceste condamnări morale, provenind chiar din partea țărilor „surori”, nu slăbesc, cel puțin în aparență, regimul lui Ceaușescu, așa cum s-a putut observa săptămâna trecută, după gestul celor șase foști demnitari comunisti. Măsurile luate de Paris, ca și atitudinea fermă a comisiei de la Bruxelles expusă la Strasbourg joi de comisarul Frans Andriessen, marchează o anumită escaladare a tensi-

unii. Înghetarea negocierilor comerciale ale CEE cu România erau oficiale încă de acum câteva luni. În prezent este foarte clar faptul că România face excepție de la mișcarea generală de relansare a relațiilor economice dintre comunitatea europeană și țările din est, mișcare începută încă din vara anului trecut.

Domnul Frans Andriessen răspunde joi la Strasbourg unei interpelări adresate de doamna Simone Veil. În numele grupului liberal aceasta a cerut guvernului european să înceteze orice fel de achiziții din România. „Aceste exporturi privează populația de produsele de bază, nu putem mânca pâinea românilor”, a spus ea. Rezoluția prezentată adunării de grupul său nu a fost totuși adoptată. Potrivit corespondentului nostru Marcel Scotto, textul final adoptat referitor la raporturile comerciale, bate puțin în retragere în privința atitudinii comisiei, care se limitează să solicite delegației comunitare „reafirmarea atașamentului CEE față de respectarea drepturilor omului” cu ocazia negocierilor cu România. Cu toate acestea, Parlamentul se declară a fi scandalizat de încălcarea acestor drepturi și condamnă în mod special programul de „asimilare și deplasare forțată a minorităților”, mulți fiind obligați să ia calea exodului. Pe de altă parte susține proiectul municipalităților europene de a adopta o opt mil de sate românești amenințate cu distrugerea de Guvernul Ceaușescu. La final invită guvernele celor „doisprezece” să reexamineze relațiile bilaterale cu această țară în funcție de evoluția situației.

Le Monde, 18 martie 1989
de Trean Claire

Președintele francez François Mitterrand și guvernul său acuzau România de „măsuri polițienești împotriva personalităților” FOTO: Jean-Claude Delmas/AFP/MEDIAFAX

DIN PRESA EXILULUI

Universitarii occidentali în sprijinul Doinei Cornea

300 de universitari din Occident – în marea lor majoritate din Franța – au adresat ambasadei RSR din Paris o scrisoare, destinată lui Ceaușescu, în care, după ce își exprimă îngrijorarea față de „izolarea completă la care este supusă colega lor, dna Doina Cornea, lector de franceză la Universitatea din Cluj până în 1983”, cer „ca această situație să înceteze și Doina Cornea să fie reintegrată de urgență în comunitatea științifică, bucu-

rându-se de drepturile democratice elementare, de libertatea de circulație și de comunicare”.
La 14 martie, la Copenhaga, Fundația Daneză pentru Pace a conferit premiul său anual Doinei Cornea. Prestigiosul premiu a fost înmănat Ariănei Luhas-Combes, fiica opozantei române.
Lupta (Paris) nr. 119/1989
Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Dan Culcer

anunțuri

CERERE ȘI OFERTE DE SERVICIU
Întreprinderea Mecanică Poligrafică, încadrează de urgență ingineri TCM și automatiști.
CENTROCOOP București, str. Brezoiu nr. 31, încadrează prin concurs în condițiile Legii nr. 12/1971, revizor contabil pr. (absolvent al Facultății Finante-Contabilitate), cu domiciliul în București, pentru verificarea unităților din sistem.
Spitalul Clinic Giulești, cu sediul în Cal. Giulești nr. 5 încadrează conform Legii 12/1971: instalator sanitar, lăcătuș mecanic, zugrav-vopsitor categ. 2-4.
I.M.R.A. cu sediul în București, str. Zăpada Mielor nr.16-18, Sect. 1 (Platforma Băneasa) în baza Legii 12/1971 și Legii 571/1974-1980, încadrează personal muncitor pentru meseria de instalator sanitarist, frigotehnist și încălziri centrale.

ICS Mărfuri Industriale – Sibiu anunță licitația autoturismelor: Volkswagen Passat, preț strigare 70.000 lei, BMW, preț strigare 65.000 lei, Opel Cadet, preț strigare 35.000 lei, Trabant 601, preț strigare 29.200 lei, Wartburg 353, preț strigare 31.500 lei, pentru data de 24 martie 1989, ora 10:00, la Magazinul Finante-Contabilitate, cu domiciliul în București, pentru verificarea unităților din sistem.
Blue jeans, vulpi roșii, costume baie, tabacheră, bombonieră, porțelanuri vechi, obiecte decorative.

CUMPĂRĂRI
Walkman, autoreverse, deosebit Sony, Aiwa, ceas quartz, automatic, Seiko, Citizen, numai water-resist, foforescent, nou, acumulatori walkman, videocasete, audiocasete sigilate.
Cumpăr geamantane aluminiu, încăpătoare. Vând clăpări 47 Nordica, mobilă neagră comandă – sufragerie, dormitor.
Cumpăr jocuri LEGO complete, incomplete și documentația.
Lențile +9 și +12 colorate, microfon marcă deosebită, cameră central, separată cu chiuvetă și calorifer, pantofi bărbătești 43 talpă EPA noi.

tv 18 martie 1989

13:00 Telex
13:05 La sfârșit de săptămână.
Țara mea, pământ străbun.
Melodii populare. Rubrică de Petre Rusu
Pădurea – nesecat izvor de frumusețe și bogăție. Reportaj de Dona Tudor
Un cântec pentru dumneavoastră cu Gabriela Sauciu
Din universul desenului animat
Din Filmoteca de aur TV: Ion Fintesteanu și rolurile sale
Telesport
Melodii de neuitat cu Nicolae Nițescu
De la literatură la dans. Baletul „Bravo, Figaro!”
Virtuozii ai instrumentelor populare: trompetistul Costandache Pancirel
Marius Țeicu – compozitor și interpret

Redactorii ediției: Liviu Tudor Samuilă, Irina Nistor
14:45 Săptămâna politică
15:00 Închiderea programului
19:00 Telediscul
19:20 Sub tricolor, sub roșu steag. Versuri patriotice, revoluționare. Redactor Viorel Grecu. Regia artistică Andrei Brădeanu
19:30 Teledicționar
Maestri ai picturii românești: Nicolae Grigorescu
Dicționar: zone abisale din oceane Viteze supersonice
Redactori: Cornelia Rădulescu, Ioan Ionel
20:00 Studioul șlagărelor. Redactor Mariana Șoitu
20:30 Film artistic. Perseverența
22:05 Telediscul
22:15 Romante și melodii îndrăgite. Redactor Florentina Satmari
22:30 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost caldă. Cerul a fost variabil, îndeosebi în nord-est, unde, izolat, a plouat slab. În zona Carpaților Răsăriteni precipitațiile au fost și sub formă de lapoviță și ninsoare. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări în zona de munte și nord-est, cu viteze până la 40-50 km la oră. Temperaturile minime au fost cuprinse între

o și 10 grade, mai scăzute în depresiuni până la -2 grade, iar cele maxime între 13 și 23 grade. Noaptea și dimineața, pe alocuri, s-a semnalat ceață slabă în zonele joase. În București vremea a fost caldă. Cerul a fost variabil, iar vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au oscilat între 2 și 6 grade, iar cele maxime între 21 și 23 grade.

Jonglerii

ORIZONTAL: 1) Accelerat în cursă – Protector fătis. 2) Interpret de operă reputat pe plan internațional. 3) Tratat de imunologie – Prim amorez în rolul lui Don Juan. 4) Făt frumos... din basme – Dă toate asigurările. 5) Căzută în lat! – Fac armata împreună. 6) Nebun... răul – Cap de ilitiozaur! – Element... de legătură – Sparge lemne. 7) Cursuri scurte. 8) Răde forțat (pl.) – Piciorul stâng! 9) Pe post... de răspundere – Materie de curs (pl.) – Sufocat în jungla africană. 10) Aflat în penurie de energie – Colț de elefant! 11) Automobil (!) de mare viteză – Cârpi... de nu se vede.

VERTICAL: 1) Chemarea necunoscutului – Aranjament muzical. 2) Predade de profesori – Ultimul episod. 3) Dat... în criză de tip – Divinități în iubire. 4) Frați... gemeni în felul lor – Mijlocul văii! 5) Magnet permanent (pl.) – Schimb de locuințe. 6) Trafic la periferii! – Opus tizozaur! – Element... de legătură – Sparge lemne. 7) Cursuri scurte. 8) Răde forțat (pl.) – Piciorul stâng! 9) Pe post... de răspundere – Materie de curs (pl.) – Sufocat în jungla africană. 10) Aflat în penurie de energie – Colț de elefant! 11) Automobil (!) de mare viteză – Cârpi... de nu se vede.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Dicționar: LUSTRI   Revista Rebus, nr. 12/1989

amintiri

Miraj – București, Nivea – Brașov și Farmec – Cluj-Napoca produceau peste 800 de produse cosmetice și parfumerie

RESTITUIRI

Decret al Consiliului de Stat privind unele măsuri de perfecționare a regimului vamal

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România decretează:
Art. 1 – Turiiști cu domiciliul în străinătate pot scoate din țară în afara bunurilor introduse temporar, numai bunuri cumpărate în devize libere.
Pentru bunurile prevăzute în anexa la prezentul decret se achită taxe vamale numai în devize libere.
Art. 2 – Turiiști cu domiciliul în Republica Socialistă România pot scoate din țară:
a) Fără plata taxelor vamale: – îmbrăcăminte și alte obiecte, precum și medicamente, necesare pe durata călătoriei, ținând seama de toate condițiile deplasării; – bunuri în limita valorii totale de 500 lei.
b) Cu plata taxelor vamale, bunuri în limita valorii totale de 500 lei.
Art. 3 – Se interzice scoaterea din țară a produselor importate.

Art. 4 – Persoanele fizice pot expedia din țară prin colete, cu plata taxelor vamale, bunuri în limita valorii totale de 500 lei, precum și cu plata taxelor vamale majorate cu 100% bunuri în limita valorii totale de 500 lei.
Se permite expedierea unui colet de persoană pe trimestru.
Persoanele cu domiciliul în străinătate achită taxele vamale în devize libere.
Art. 5 – Prezentul decret intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea lui în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România.
Pe aceeași dată se abrogă prevederile pct 15, 16, 25, 26 și 42 referitoare la scoaterea de bunuri din țară, din anexa nr. 2 la Regulamentul vamal, aprobat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 337/1981.
Nicolae Ceausescu
Președintele Republicii Socialiste România
București, 13 martie 1989

Lista bunurilor cu plata taxelor în devize libere:
Autoturisme, motorete, biciclete; Anvelope auto; Frigidere, congelatoare; Mașini de spălat rufe; Mașini de cusut; Mașini de gătit și aragaze; Butelii aragaz; Televizoare; Combinate muzicale; Radiocasetofoane; Radioreceptoare staționare; Calculatoare; Mobilier; Covoare și mochetă din lână; Confeccii, țesături, tricotate, ciorapi; Blănuiri naturale și confecții din acestea; Articole de marochinărie din piele naturală; Încălțăminte; Cristaluri și porțelanuri; Vase din tablă emailată și tăcămuri; Materiale de construcție; Unelte agricole; Medicamente; Orice bun cu valoare individuală mai mare 1.000 lei.
Monitorul Oficial, 17 martie 1989